

KOMPARATIVNA ANALIZA EKONOMSKOG RASTA DRŽAVA BIVŠE JUGOSLAVIJE

Ognjen Bakmaz¹, Mina Kovljenić², Nenad Marković³

¹Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac, Cara Lazara bb, 71350, Sokolac - Istočno Sarajevo, Bosna i Hercegovina

²Ekonomski fakultet u Subotici, Univerzitet u Novom Sadu, Segedinski put 9-11, Subotica, Srbija,

³Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo- Sokolac, Cara Lazara bb, 71350, Sokolac - Istočno Sarajevo, Bosna i Hercegovina, mina.sk90@yahoo.com

SAŽETAK

Nakon raspada Jugoslavije 1991. godine, putevi novonastalih država su se razili, što je uticalo na tok, sadržaj i brzinu primene ekonomskih reformi država. Za sve države bivše Jugoslavije karakteristično je da su zabeležene negativne stope rasta u drugoj polovini 90-ih godina i ekonomska politika u većini država bila je podređena političkim ciljevima. Usvojen je neoliberalni model tranzicije, a prave reforme počele su početkom 2000-ih, sa radikalnim promenama u svim aspektima ekonomije. Cilj rada je utvrđivanje razlika u nivou ekonomskog rasta u državama bivše Jugoslavije, kroz analizu makroekonomskih faktora. Istraživanje je obuhvatilo sve države bivše Jugoslavije: Republiku Srbiju, Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Crnu Goru, Republiku Hrvatsku, Republiku Sloveniju i Severnu Makedoniju. Podaci za istraživanje preuzeti su iz baze podataka FAOSTAT, World Bank, kao i nacionalnih statistika država bivše Jugoslavije i korišćena je metoda multivarijacione analize varijanse (MANOVA). Rezultati istraživanja su pokazali da postoji statistički značajne razlike kod svih nezavisnih varijabli: bruto domaćeg proizvoda po glavi stanovnika, zastupljenosti neuhranjenosti, ukupne nezaposlenosti, ukupnih investicija i dodate vrednosti od industrije. Od svih država bivše Jugoslavije, Slovenija se izdvojila kao zemlja koja po navedenim varijablama pokazuje najbolje rezultate, što se odražava i na ekonomski rast države.

Ključne reči: ekonomski rast, tranzicija, države bivše Jugoslavije.

UVOD

U državama bivše Jugoslavije na nivo ekonomske razvijenosti i stopu ekonomskog rasta značajno su uticale kompleksne vanredne okolnosti. Početkom devedesetih došlo je do raspada Jugoslavije, koje je bilo praćeno građanskim ratom u određenim državama, predočavajući eru kompleksnih vanrednih situacija. Najozbiljnije posledice sukoba u bivšoj Jugoslaviji su se osetile u Bosni i Hercegovini i Srbiji. Sukob u Bosni i Hercegovini uzrokovao je da preko 2,2 miliona ljudi napusti svoje domove, dok je Srbija bila izložena NATO bombardovanju, međunarodnim ekonomskim sankcijama i hiperinflaciji (Brankov & Lovre, 2017).

Ovi mnogobrojni politički događaji su izuzetno negativno uticali na ekonomske indikatore, proces tranzicije i integraciju država bivše Jugoslavije u globalnu privredu. Nakon raspada Jugoslavije 1991. godine, putevi novonastalih država su se razili, što je uticalo na tok, sadržaj i brzinu primene ekonomskih reformi zemalja. Tako su početkom devedesetih godina počeli tranzicioni procesi u državama bivše Jugoslavije, koji su uključili i reforme poljoprivrednog sektora, a cilj je bio prelazak sa nefunkcionalnog i neefikasnog sistema na moderan, otvoren i tržišno usmeren sistem koji bi stvorio uslove za uspostavljanje dugoročnog održivog razvoja (Uvalić, 2011).

Ono što je karakteristično za sve države bivše Jugoslavije je da su zabeležile negativne stope rasta u drugoj polovini 90-ih godina, budući da je ekonomska politika u većini zemalja bila podređena političkim ciljevima (Uvalić, 2010). Usvojen je neoliberalni model tranzicije, koji su

nametnuli Međunarodni monetarni fond i Svetska banka, koji se zasnivao na postulatima tzv. Vašingtonskog konsenzusa kao što su liberalizacija tržišta, liberalizacija trgovine, brza privatizacija, makroekonomska stabilnost i deregulacija ekonomskih tokova (Nikolić, Fedajev, Riznić, 2013). Prave reforme počele su početkom 2000-ih, sa radikalnim promenama u svim aspektima ekonomije.

U svim državama bivše Jugoslavije, tranzicija je nametnula troškove gubitka posla zbog procesa restrukturiranja vlasništva i sektorske preraspodele. Pre svega, veliki deo državnih preduzeća je privatizovan i došlo je do preraspodele značajnog dela radne snage iz proizvodnje i sektora poljoprivrede prema sektoru usluga. Stvaranje novih radnih mesta u novom privatnom sektoru nije u početku bio dovoljno da apsorbuje masu radnika otpuštenih iz restrukturiranih državnih preduzeća i u isto vreme postojala je neusklađenost između zahteva za veštinama novostvorenih radnih mesta i stvarnih veština radnika (Nikoloski, 2017).

Od malih i srednjih preduzeća se očekivalo da odigraju ključnu ulogu u procesu tranzicije, kao katalizatora prelaska sa planske na tržišnu privredu i koji bi indirektno pogurali velike kompanije da se lakše prilagode konkurenciji na tržištu. Međutim, mala i srednja preduzeća nisu bila dovoljna da poguraju ekonomski razvoj i procese transformacija u tranziciji, budući da nije bilo dovoljno velikog rasta privrede i odgovarajuće institucionalne podrške (Marković i Simić, 2011). Navedeno je nesumljivo uticalo na proizvodnju i prerađu hrane, transportnu infrastrukturu, snabdevenost poljoprivrednim inputima, tržišnu strukturu, nivo zaposlenosti i prihode, cene hrane, životni standard stanovništva i samim tim i na ekonomski rast država.

Danas se države bivše Jugoslavije nalaze na različitom stepenu ekonomskog razvoja, a ekonomska politika usmerena je ka ostvarivanju stabilnog ekonomskog rasta. Ekonomski rast podstiče privredni razvoj i uključuje brojne strukturne promene. On predstavlja ključni faktor u smanjenju nehranjenosti i prehrambene nesigurnosti, ali samo ukoliko pruža mogućnosti za siromašne, koji nemaju dovoljno kapitala i koji su neobrazovani (Mergos & Papanastassiou, 2017). Ekonomski rast je neophodan uslov za smanjivanje siromaštva, ali nije dovoljan, jer je važan inkluzivni rast koji promoviše ravnopravan pristup hrani, imovini i resursima, posebno za siromašnu populaciju (FAO, 2015). Uspešan ekonomski razvoj zahteva minimum prihoda po glavi stanovnika, iskorenjivanje apsolutnog siromaštva, nehranjenosti i dugoročno smanjenje nejednakosti.

Ekonomska istorija razvijenih zemalja, potvrdila je da industrija ima ulogu pokretača i nosioca ekonomskog razvoja. Razvoj industrije je nezamisliv bez odgovarajućih investicija. Investicije su suštinski uslov za rast i razvoj svakog sistema. Međutim, imajući u vidu da su investicije uvek ograničene, neophodno je pravilno odrediti prioritete koji će dovesti do željenih rezultata (Kovljenić, Raletić Jotanović, 2020). Značaj javnih investicija (domaćih i inostranih investicija), ogleda se u kreiranju spoljnog izvora kapitala u zemljama u razvoju koji pomaže u ekonomskom rastu država. Investicije omogućavaju podizanje nivoa tehnološke razvijenosti zemalja i stvaraju nove mogućnosti za zapošljavanje. One omogućavaju zemljama u razvoju integrisanje u globalno tržište i povećavaju kapital dostupan za ulaganje, što dovodi do povećanja ekonomskog rasta koji je potreban za smanjenje siromaštva, nehranjenosti i održavanja prehrambene sigurnosti (Epaphra & Mwakalasya, 2017).

Ekonomski rast obuhvata više dimenzija i nalazi se pod uticajem brojnih makroekonomskih faktora. U skladu sa tim, kao pokazatelji ekonomskog rasta i razvijenosti koristi se: prosečni dohodak po glavi stanovnika, meren kao bruto domaći proizvod (BDP) ili bruto domaći proizvod po glavi stanovnika, koji se često koristi kao prva aproksimacija (Norton, Alvang, & Masters, 2010). Kao indikatori ekonomskog rasta koriste se i: stope i indeksi rasta proizvodnje, učešće sektora industrije u bruto dodatoj vrednosti i zaposlenosti, obim i struktura izvoza industrije prema tehnološkoj intenzivnosti, iznos ukupnih investicija, stopa siromaštva, zastupljenost nehranjenosti (Epaphra, Mwakalasya, 2017; Mergos & Papanastassiou, 2017).

Analiza ekonomskog rasta i faktora koji utiču na nju, predstavlja konstantnu oblast istraživanja budući da vrlo male promene u stopi ekonomskog rasta uslovljavaju značajne razlike u ostvarenom nivou životnog standarda. *Predmet istraživanja* u radu je uticaj bruto domaćeg proizvoda po glavi stanovnika, zastupljenosti nehranjenosti, ukupne nezaposlenosti, ukupnih

investicija i dodate vrednosti od industrije na nivo ekonomskog rasta država bivše Jugoslavije. S tim u vezi, osnovni *cilj istraživanja* predstavlja procenjivanje razlika u ekonomskom rastu država bivše Jugoslavije, kroz posmatranja uticaja navedenih makroekonomskih faktora.

MATERIJAL I METODE RADA

Istraživanjem su obuhvaćene sve države bivše Jugoslavije: Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Slovenija i Republika Makedonija. Podaci za istraživanje preuzeti su iz baze podataka FAOSTAT, World Bank, kao i nacionalnih statistika država bivše Jugoslavije. Podaci neophodni za istraživanje, obuhvataju vremenski period od 2006. godine (budući da su od tada sve države bivše Jugoslavije stekle nezavisnost) do 2018.

U cilju ispitivanja razlika između zemalja u odnosu na ekonometrijske pokazatelje primenjena je Multivarijaciona analiza varijanse (MANOVA). U okviru Multivarijacione analize varijanse *nezavisna varijabla* operacionalizovana kao zemlja bivše Jugoslavije u kojoj je izvršeno merenje (Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Slovenija i Makedonija). Skup *zavisnih varijabli* na kojima su ispitivane razlike uključio je podatke o: bruto domaćem proizvodu po glavi stanovnika, zastupljenosti nehranjenosti, ukupnoj nezaposlenosti, ukupnih investicija i dodate vrednosti od industrije. Dobijeni podaci su analizirani u statističkom paketu SPSS 21 za Windows OS.

Rezultati MANOVA-e treba da ukažu na to da li postoji razlika između zemalja u pogledu ovih varijabli i po kojim varijablama se države bivše Jugoslavije najviše razlikuju.

REZULTATI I DISKUSIJA

U narednom delu biće prikazani rezultati istraživanja. U Tabeli 1 prikazani su rezultati značajnost MANOVA-e. Dobijeni rezultati istraživanja pokazuju da je razlika između merenih zavisnih varijabli statistički značajna na svim testovima koje je ova analiza obuhvata. Razlika između država bivše Jugoslavije prema ispitivanim ekonometrijskim pokazateljima za vremenski period od 2006. do 2018. godine je statistički značajna.

Tabela 1. Statistički pokazatelji razlike između zemalja bivše Jugoslavije.

Table 1. Statistical indicators of the difference between the countries of the former Yugoslavia.

Effect	Value	F	Hypothesis df	Error df	Sig.	
Zemlja	Pillai's Trace	3,484	35,862	25,000	390,000	,000
	Wilks' Lambda	,000	401,163	25,000	276,400	,000
	Hotelling's Trace	276,934	802,000	25,000	362,000	,000
	Roy's Largest Root	180,157	2810,454 ^c	5,000	78,000	,000

Tabela 2. Statistički pokazatelji razlika u makroekonomskim faktorima između zemalja bivše Jugoslavije.

Table 2. Statistical indicators of differences in macroeconomic factors between the countries of the former Yugoslavia.

	Wilks' Lambda	F	df1	df2	Sig.
LG10BDP po glavi stanovnika	,021	718,171	5	78	,000
LG10Zastupljenost nehranjenosti	,025	619,798	5	78	,000
LG10Ukupna nezaposlenost	,185	68,850	5	78	,000
LG10Ukupne investicije	,090	157,531	5	78	,000
LG10Industrija	,014	1139,361	5	78	,000

MANOVA je pokazala da postoje razlike između država kod svih zavisnih varijabli. Najveće razlike su zabeležene na varijablama: bruto domaći proizvod po glavi stanovnika i dodatnoj

vrednosti od industrije. Šefeovim post hok testom ispitano je između kojih zemalja je zabeležena razlika na svakoj od zavisnih varijabli (Tabela 2). U nastavku su prezentovani rezultati istraživanja.

Tabela 3. Razlika između država bivše Jugoslavije prema BDP po glavi stanovnika (u dolarima).
 Table 3. Difference between the countries of the former Yugoslavia according to GDP per capita (in dollars).

Zemlja	Podset				
	1	2	3	4	5
Makedonija	3,6783				
Bosna i Hercegovina	3,7030				
Srbija		3,7813			
Crna Gora			3,8507		
Hrvatska				4,1624	
Slovenija					4,3858
Značajnost	,744	1,000	1,000	1,000	1,000

U Tabeli 3 prikazan je skor razlika između država prema BDP-u po glavi stanovnika. Države bivše Jugoslavije se značajno razlikuju prema BDP-u po glavi stanovnika, jer postoji pet posebnih podsetova. Najviši BDP po glavi stanovnika ostvaruje Slovenija, dok najniži ima Makedonija i Bosna i Hercegovina. Niži BDP po glavi stanovnika ima Srbija i Crna Gora. Hrvatska, nakon Sloveniji ima viši BDP po glavi stanovnika.

Tabela 4. Razlika između država bivše Jugoslavije prema dodatnoj vrednosti od industrije (u dolarima).
 Table 4. Difference between the countries of the former Yugoslavia in terms of value added from industry (in dollars).

Zemlja	Podset				
	1	2	3	4	5
Crna Gora	8,8852				
Makedonija		9,3662			
Bosna i Hercegovina			9,6029		
Srbija				10,0586	
Slovenija				10,1288	10,1288
Hrvatska					10,1317
Značajnost	1,000	1,000	1,000	,064	1,000

U Tabeli 4 prikazan je skor razlika između država prema dodatnoj vrednosti od industrije. Pored BDP-u po glavi stanovnika, države bivše Jugoslavije se značajno razlikuju i prema dodatnoj vrednosti od industrije, jer postoji pet posebnih podsetova. Najviša dodata vrednost od industrije je zabeležena u Hrvatskoj i Sloveniji, dok je najniža zabeležena u Crnoj Gori. Nakon Crne Gore, niži skor je zabeležen u Makedoniji. Bosna i Hercegovina se nalazi u trećem podsetu po dodatnoj vrednosti od industrije, dok se Srbija nalazi u četvrtom.

Tabela 5. Razlika između država bivše Jugoslavije prema ukupnoj nezaposlenosti.
 Table 5. Difference between the countries of the former Yugoslavia according to total unemployment.

Zemlja	Podset			
	1	2	3	4
Slovenija	,8908			
Hrvatska		1,1041		
Srbija			1,2584	
Crna Gora			1,2868	
Bosna i Hercegovina				1,4122
Makedonija				1,4610
Značajnost	1,000	1,000	,986	,868

U Tabeli 5 prikazan je skor razlika između država prema ukupnoj nezaposlenosti. Zabeležena su četiri podseta. Najmanja nezaposlenost je zabeležena u Sloveniji, dok je najviša zabeležena u Makedoniji. Niža nezaposlenost je zabeležena u Hrvatskoj, koja se nalazi u drugom podsetu. U trećem podsetu se nalazi Srbija i Crna Gora. Bosna i Hercegovina ima viši skor po pitanju nezaposlenosti i deli poslednji podset sa Makedonijom.

Tabela 6. Razlika između država bivše Jugoslavije prema ukupnim investicijama (u dolarima).
Table 6. Difference between the countries of the former Yugoslavia according to total investments (in dollars).

Zemlja	Podset			
	1	2	3	4
Crna Gora	8,9660			
Bosna i Hercegovina		9,3462		
Makedonija		9,3754		
Srbija			9,8258	
Slovenija			9,8660	9,8660
Hrvatska				10,0168
Značajnost	1,000	,995	,977	,060

U Tabeli 6 su prikazane razlike u državama bivše Jugoslavije prema ukupnim investicijama. Najveće ukupne investicije su zabeležene u Hrvatskoj i Sloveniji, dok su najniže zabeležene u Crnoj Gori. Niže investicije su zabeležene u Bosni i Hercegovini i Makedoniji koje dele drugi podset. Srbija se nalazi u trećem preklapajućem podsetu sa Slovenijom.

Tabela 7. Razlika između država bivše Jugoslavije prema zastupljenosti neuhranjenosti.
Table 7. Difference between the countries of the former Yugoslavia according to the prevalence of malnutrition.

Zemlja	Podset		
	1	2	3
Slovenija	,5441		
Crna Gora	,5441		
Hrvatska	,5450		
Bosna i Hercegovina	,5490		
Makedonija		,7182	
Srbija			,8375
Značajnost	,993	1,000	1,000

U Tabeli 7 su prikazane razlike u državama bivše Jugoslavije prema zastupljenosti neuhranjenosti. Između država ne postoje tako jasne razlike u zastupljenosti neuhranjenosti i izdvojeni klasteri se delimično preklapaju. Najniži skor vezan za zastupljenost neuhranjenosti je zabeležen u Sloveniji, dok je u Srbiji zabeležen najviši. Niži skor neuhranjenosti imaju i Crna Gora, Hrvatska, Bosna i Hercegovina. U drugom podsetu se nalazi Makedonija, koja ima viši skor po pitanju neuhranjenosti.

Rezultati istraživanja su pokazali da postoji statistički značajna razlika između država bivše Jugoslavije po svim posmatranim varijablama (bruto domaćeg proizvoda po glavi stanovnika, zastupljenosti nehranjenosti, ukupne nezaposlenosti, ukupnih investicija i dodate vrednosti od industrije), što se odražava i na nivo ekonomskog rasta. Najbolje rezultate i najviši ekonomski rast je zabeležen u Sloveniji, dok preostale države bivše Jugoslavije (Srbija, Hrvatska, Makedonija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora), moraju da preuzmu značajne reforme i povećaju iznos investicija kako bi prevazišle složene i međusobno povezane izazove za postizanje i održavanje poželjnog nivoa ekonomskog rasta. Dinamični i turbulentni uslovi savremenog poslovanja, nameću potrebu za pronalaženjem adekvatnih modela poslovanja koji će nakon nastanka vanrednih okolnosti, omogućiti podsticanje privrednog razvoja. Zbog toga je neophodno primeniti adekvatne modele planiranja i to posebno na nivou regiona, kako bi se očuvali osnovni resursi razvoja (Bakmaz, Milošević, Marković, 2020).

ZAKLJUČCI

Raspad Jugoslavije sredinom 1991. godine, politički sukobi i ratovi koji su ga pratili, međunarodne sankcije protiv Savezne Republike Jugoslavije, ostavili su značajne posledice na današnji nivo ekonomskog rasta država bivše Jugoslavije. To je ostavilo duboke ekonomske posledice, nedovoljnu primenu modernih tehnika i tehnologije u industriji, smanjenje domaće tražnje usled ekonomske krize i pada životnog standarda stanovništva.

Rezultati istraživanja su pokazali da postoji statistički značajna razlika između država bivše Jugoslavije u nivou ekonomskog rasta, a najbolje rezultate i najviši ekonomski rast je zabeležen u Sloveniji. Slovenija je kao ekonomski najrazvijenija konstitutivna jedinica Jugoslavije, prva koja je napustila zajedničku državu i izvršila uspešne reforme privrede.

Ekonomski rast doprinosi smanjenju nehranjenosti i prehrambene nesigurnosti. Zbog toga su ključne inkluzivne strukturne transformacije, koje je moguće sprovesti samo uz odgovarajuće javne i privatne investicije. Investicije treba usmeriti u istraživanje i razvoj koje se smatraju najvažnijim pokretačem rasta produktivnosti i uklanjanja razvojnih poteškoća industrijske proizvodnje. Osim investicionih ulaganja, neophodno je implementirati odgovarajuće politike i programe koji će biti usmereni ka reformi zapošljavanja i socijalne politike, a koje imaju za cilj: poboljšanje ekonomskog razvoja i otvaranje radnih mesta, poboljšanje statusa nezaposlenih, posebno za najugroženije kategorije (mladi, dugotrajno nezaposleni), kao i poboljšanje neformalnog zapošljavanja.

LITERATURA

- Bakmaz, O., Milošević, M., Marković, N. (2020). Regionalno planiranje - pojam, teorije i modeli. *Poslovna ekonomija*, 27(2), 75-86.
- Brankov, T., & Lovre, I. (2017). Food security in the former Yugoslav Republics. *Economics of Agriculture*, 64(2), 701-721.
- Epaphra, M., Mwakalasya, A. H. (2017). Analysis of Foreign Direct Investment, Agricultural Sector and Economic Growth in Tanzania. *Modern Economy*, 8, 111-140.
- FAO, I. (2015). WFP, 2015. The State of Food Insecurity in the World: Meeting the 2015 International Hunger Targets: Taking Stock of Uneven Progress. FAO, Rome.
- Kovljenić, M., Raletić Jotanović, S. (2020). Food security issues in the former Yugoslav countries. *Outlook on Agriculture*, 20(10), 1-9.
- Marković, N., Simić, J. (2011). *Preduzetni menadžment*. Novi Sad: CEKOM books d.o.o.
- Mergos, G., & Papanastassiou, M. (2017). Food security and sustainability: globalisation, investment and financing. In *Food Security and Sustainability* (pp. 1-34).
- Palgrave Macmillan, Cham. Mirić, V. (2015). Ponovna industrijalizacija i strukturne promene u funkciji ekonomskog razvoja Republike Srbije. *Ekonomski horizonti*, Januar - April 2015, 17 (1), 15 – 31.
- Nikolić, R., Fedajev, A., Riznić, D. (2013). The effects of economic crisis in the Western Balkan countries. *Annals of Oradea University*, 22(2), 188-194.

- Nikoloski, D. (2017). Assessing the poverty-growth-inequality nexus: the case of Macedonia. *Eastern Journal of European Studies*, 8(1), 29-43.
- Norton, G. W., Alwang, J., & Masters, W. A. (2010). *Economics of Agricultural Development: World Food Systems and Resource Use* (2nd ed.). New York: Routledge.
- Uvalić, M. (2011). Zašto Zapadni Balkan kasni za Centralnom i Istočnom Evropom. Cerović, B., Uvalić, M., (edt.) *Kontroverze ekonomskog razvoja u tranziciji–Srbija i Zapadni Balkan*, Naučno društvo ekonomista Srbije, Ekonomski fakultet u Beogradu, Beograd.
- Uvalić, M. (2010). Transition in Southeast Europe: Understanding economic development and institutional change, WIDER Working Paper, No. 2010/41, Helsinki: The United Nations University, World Institute for Development, Economics Research.

COMPARATIVE ANALYSIS OF ECONOMIC GROWTH OF THE FORMER YUGOSLAV COUNTRIES

Ognjen Bakmaz¹, Mina Koveljanić², Nenad Marković³

¹The College of Service Business East Sarajevo - Sokolac, Cara Lazara bb, 71350, Sokolac - East Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

² Faculty of Economics in Subotica, University of Novi Sad, Segedinski put 9-11, Subotica, Serbia, mina.sk90@yahoo.com

³The College of Service Business East Sarajevo - Sokolac, Cara Lazara bb, 71350, Sokolac - East Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

ABSTRACT

After the disintegration of Yugoslavia in 1991, the paths of the newly formed states diverged, which affected the course, content and speed of implementation of economic reforms of the countries. It is characteristic of all the countries of the former Yugoslavia that negative growth rates were recorded in the second half of the 1990s, and economic policy in most countries was subordinated to political goals. Neoliberal model of transition was adopted, and real reforms began in the early 2000s, with radical changes in all aspects of the economy. The aim of the paper is to determine the differences in the level of economic growth in the countries of the former Yugoslavia, through the analysis of macroeconomic factors. The research covered all countries of the former Yugoslavia: the Republic of Serbia, the Federation of Bosnia and Herzegovina, the Republic of Montenegro, the Republic of Croatia, the Republic of Slovenia and Northern Macedonia. The survey data were taken from the FAOSTAT database, the World Bank, as well as the national statistics of the countries of the former Yugoslavia, and the method of multivariate analysis of variance (MANOVA) was used. The results of the research showed that there are statistically significant differences in all independent variables: gross domestic product per capita, prevalence of malnutrition, total unemployment, total investment and value added from industry. Of all the countries of the former Yugoslavia, Slovenia stood out as the country that shows the best results according to these variables, which is reflected in the economic growth of the country.

Keywords: economic growth, transition, countries of former Yugoslavia.